Redactiunea, Administratiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl. M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*: în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețul insertiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anu 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anu 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administratiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 252. Brașovŭ, Mercurĭ 16 (28) Noemvrie **1888.**

Brașovŭ, 15 Noemvre v.

De vemŭ trece în revistă tóte procesele de pressă câte din grația guvernului unguréscŭ le-amŭ avutŭ noi Românii în anulŭ acesta, nu vomŭ găsi unŭ singurŭ procurorŭ, care în acusațiunea sa să se fi ținutŭ de obiectulŭ procesului.

Lucrulŭ e fórte ușorŭ de esplicatŭ.

Procesele findŭ trase de perŭ, în scopŭ de a terorisa naționalitățile și a le face astfelŭ se renunțe la apĕrarea drepturilorŭ lorŭ, procurorii unguresci suntŭ în neputință de a combate și a slăbi învinuirile cele drepte, ridicate de pressa naționalitățilorŭ în contra ilegalitățilorŭ regimului unguréscŭ.

In situațiunea lorŭ critică, representanții regimului, ca acusatorĭ, nevoițĭ suntŭ sĕ'șĭ ia refugiulŭ la diferite manopere, între carĭ rolulŭ principalŭ îlŭ jócă terorisarea jurațilorŭ, dealtmintrelea destulŭ de infectațĭ de șovinismulŭ agitatorilorŭ ungurĭ dela guvernŭ, din administrația, dela pressă, și peste totŭ alŭ agitatorilorŭ, carĭ 'șĭ-au făcutŭ din șovinismŭ unŭ mijlocŭ de esistență.

Acéstă tristă esperiență, tristă mai alesŭ pentru regimŭ, am făcut'o și acum cu ocasiunea procesului de pressă alŭ învĕțătorului Albu, ce s'a pertractatŭ din nou la 22 Noemvre în Budapesta.

Procurorului, aflându-se în fața unorŭ adevĕrurĭ necontestabile, i-a fostŭ cu neputință a'șĭ mărgini acusațiunea în cadrulŭ cestiunilorŭ tratate de acusatulŭ Albu. Nu'i rĕmânea eșadĕră nicĭ lui altceva de făcutŭ, decâtŭ sĕ caute, ca și colegii sĕi în procesele de mai nainte, a terorisa pe jurațĭ, aducêndŭ înainte lucrurĭ, carĭ n'aveu nicĭ în clinŭ nicĭ în mânecă cu procesulŭ.

In loculŭ sĕ caute a conbate afirmările cuprinse în articulii acusațĭ, a începutŭ sĕ vorbéscă despre rĕsboiulŭ Rușilorŭ cu Turcii de acum 11 anĭ, despre situațiunea europénă de adĭ și despre sgomotele de rĕsboiu ce țină lumea în continuă neliniște.

Șĭ-a disŭ adecă procurorulŭ: totŭ n'am eu ce sĕ dicŭ contra adevĕrurilorŭ esprimate de articulii acusațĭ, én sĕ'i spariu decĭ pe jurațĭ cu rĕsboiulŭ, sĕ le spunŭ că Rușii au începutŭ sĕ'șĭ zăngănéscă la granița sabia și că lucrulŭ acesta încuragează naționalitățile ca sĕ se plângă totŭ mai tare de nedreptățile nóstre; de aceea, la récóre cu gazetarii și cu conducĕtorii lorŭ, ca sĕ le astupămŭ gura.

Dér póte că totŭ nu e destulŭ cu atâta, îșĭ va fi mai disŭ procurorulŭ; póte că nu strică sĕ le mai aducŭ aminte de Horia și Cloșca, carĭ nu trebue sĕ lipséscă dela nicĭ unŭ procesŭ, ba și de Avramŭ Iancu, desi a fostŭ agitatorŭ de bună credință și s'a făcutŭ martirŭ.

Și pornindŭ de aci, procurorulŭ începŭ sĕ'șĭ verse foculŭ pe Românĭ, fiindcă au trăitŭ retrașĭ și nu s'au aruncatŭ în brațele maghiarisării, ca o parte din Șvabii bănățenĭ și ungurenĭ, dândŭ a înțelege, că atuncĭ s'arŭ fi îmbogățitŭ și ei ca Șvabii și n'ar fi săracĭ; ișĭ vĕrsă foculŭ pe Românĭ, că au preferitŭ sĕ aibă școle confrsionale, refusândŭ școlele comunale, cu alte cuvinte școlele de maghiarisare.

Și când procurorulŭ a găsitŭ cu cale sĕ accentueze în acestŭ locŭ, că școlele nóstre stau cu multŭ îndĕrĕtulŭ școlelorŭ reformate și evangelice unguresci, n'a făcutŭ altceva decâtŭ sĕ dea espresiune părerei sale de rĕu, că nu ne-amŭ făcutŭ credincioșĭ ai bisericei reformate și evangelice, ci ne-amŭ alipitŭ cu fanatismŭ la religiunea nóstră.

Accentuândŭ procurorulŭ sclăvia nóstră sub biserica sêrbéscă, a datŭ érăși espresiune mai multŭ părerei sale de rĕu, că nenorocirea nu ne-a împinsŭ sĕ fimŭ mai bine sclavii bisericei unguresci subjugândŭ-ne maghiarismului naționalitatea; ér faptulŭ că în decursulŭ erei unguresci s'a despărțitŭ biserica românéscă de biserica sêrbéscă, procurorulŭ nu-lŭ póte cita ca o laudă pentru stăpânirea urguréscă că dóră ne-ar voi binele; interesulŭ Maghiarilorŭ deopotrivă ca și alŭ nostru cere acéstă despărțire și avemŭ convingerea, precum de sigurŭ o are și procurorulŭ, că décă amŭ fi ajunsŭ a fi sclavii bisericei unguresci, în casulŭ acesta orĭ-care s'ar fi încercatŭ adĭ sĕ ne despartă de ea, ar fi înfundatŭ temnița ca rĕsvrătitorŭ.

Nĕcazulŭ celŭ mare alŭ procurorului, ca și alŭ agitatorilorŭ ungurĭ e, că acusatulŭ a scrisŭ articulii într'o revistă germană, pe care o citescŭ streinii și care destăinuesce neajunsurile ce le sufere poporulŭ românŭ din partea regimului.

Ei bine, décă regimulŭ ține atâtŭ de multŭ, sĕ nu s'audă nimica rĕu despre elŭ, de ce nu încetéză cu pornirile sale de maghiarisare și de nedreptățire? Chiar faptulŭ proceselorŭ de pressă, nu este elŭ o compromitere pentru „liberalulŭ" guvernŭ unguréscŭ? Nu aduce pressa naționalitățilorŭ mai în fiăcare numĕrŭ dovedĭ despre nedreptățirile ce le suferŭ ele ele din partea regimului?

Și cumcă însușĭ procurorulŭ are cunoscință de tóte acestea, ne dovedesce faptulŭ, că s'a feritŭ în acusațiunea sa de-a sĕ ține de obiectulŭ procesului, pentru că atuncĭ însușĭ acestŭ apĕrătorŭ al regimului ar fi ajunsŭ în critica prsițiune de a-lŭ compromite.

Cele ce se petrecŭ cu noi nu dovedescŭ toleranță, căcĭ nu póte fi toleranță acolo, unde se aruncă în temniță bărbațiĭ carĭ apĕră drepturile poporului, din care fac parte.

Și rĕu face pvocurorulŭ, când vorbesce de „toleranță" față cu cele trei milióne de Românĭ — nu unŭ milionŭ și jumĕtate, cum l'a scăpatŭ gura pe d-sa — ca și cum ar vorbĭ de nisce veneticĭ.

Românii fiind poporațiune băstinașe, pretindŭ sĕ fiă tratațĭ după dreptate și echitate, și nu vorŭ înceta a pretinde realisarea dreptelorŭ lor postulate, apoi măcar de ar merge în infinitŭ seria proceselorŭ de pressă.

DIN AFARĂ.

„Pol. Corr." e informată din *Petersburgŭ*, că ministrulŭ rusŭ de rĕsboiu, generalulŭ Vannovsky, la ordinulŭ împĕratului Alexandru a făcutŭ cunoscutŭ celorŭ *60 de oficerĭ bulgarĭ* aflătorĭ în armata rusă. că dela 1 Ianuarie 1889 nu mai potŭ rĕmâné în armată ca oficerĭ ai principatului bulgarŭ, și aceia, carĭ doresc sĕ'șĭ păstreze posițiunea lorŭ, trebue sĕ intre *în serviciu rusŭ*. In casulŭ acesta, vorŭ fi trecuțĭ în liste ca oficerĭ ai armatei rusescĭ.

Sgomotele despre *împingerea trupelorŭ rusescĭ spre granița vestică* parŭ a se adeveri, dice „N. fr. Presse." La 23 Noemvre a sositŭ în Voloczysk unŭ batalionŭ din regimentulŭ de infanteriă Dnieprovski (dela corpulŭ 12), care staționase până acum în Balta. E vorba d'a sosi, de cumva n'au sositŭ încă Duminecă, în localitățile dela graniță Kupil, Czarno-Ostrau, Czaha-Jarmolince ș. a. mai multe despărțăminte de cavaleriă (cazacĭ). Oficerii însărcinațĭ cu îngrijirea de cuartire, de proviantŭ, de munițiune și de bagagele oficerilorŭ au sositŭ deja în numitele localitățĭ. După cum e informată din Iașĭ „Rĕsboiulŭ", Rușii lucréză în Reni din rĕsputerĭ la restabilirea pontónelorŭ.

„Riforma" anunță, că în apele insulei Maddalena și anume în canalulŭ della Camicia, *canoniera francesă* „*Etendard*" a trecutŭ peste dĭ încetŭ de totŭ pe lângă *fortificațiile cele nouĕ*, apoi peste nópte s'a întorsŭ îndĕrĕtŭ și unŭ oficerŭ de gardă de pe vaporulŭ „Semaphor" a observatŭ cu unŭ ochianŭ mai mulțĭ *oficerĭ francesĭ* pe podulŭ comandantelui, carĭ luau note și desemnau. O corabiă de rĕsboiu italiană a pornitŭ spre corveta francesă, care'șĭ luă iute cursulŭ cătră Corsica. Ministrulŭ de marină italianŭ ia mĕsurĭ pentru împedecarea unorŭ asemenea incidente.

Cestiunea limbei.

In Austria cestiunea limbei face progrese, mulțumită sistemului de guvernare mai dreptŭ și mai echitabilŭ, ce domnesce acolo. Dincolo de Laita egala îndreptățire nu este numai o literă mórtă și vorbă gólă, ci se și practică, apoi mai au naționalitățile de sub guvernulŭ Taaffe încă și avantagiulŭ, că n'au a se lupta ca și noi, cei de sub obláduirea tisaistă, cu limba statului séu celŭ puținŭ lupta lorŭ în contra limbei germane, care de faptŭ face serviciile limbei statului, este mai ușoră, deórece acéstă limbă nu este recunoscută prin lege ca limbă a statului.

Dilele acestea „Politik" din Praga a înregistratŭ cu mare mulțumire o decisiune a *curții supreme judecătoresci* (Oberster Gerichtshof, curtea de cassație) dela 30 Augustŭ 1888, prin care se enunță că *tribunalele* în *Silesia* suntŭ dătóre a resolva hârtiile întrate în *limba polonă* în *aceeașĭ limbă*. Chiar decisiunea din vorbă a curții supreme judecătorescĭ a fostŭ adusă în limba polonă.

Aicĭ la noi nu se mai primesce nicĭ o hârtiă la tribunale în altă limbă decâtŭ în cea maghiară, necum sĕ se aducă și decisiunile și sentințele în limba părții nemaghiare!

Și în fața acestei stărĭ de lucrurĭ sĕ n'aibă dreptate deputatulŭ Steinacker, când susține, că dincóce de Laita sub obláduirea unguréscă nu esistă egală îndreptățire cu tóte pretinsele instituțiunĭ și legĭ liberale și cu tótă legea de naționalitate, la care se provócă „marii patrioțĭ" din dietă de câte orĭ se ridică din sînulŭ naționalitățilorŭ plângerĭ, că suntŭ desconsiderate și asuprite?

Procesulŭ de pressă

alŭ fóiei „Romänische Revue" în a doua edițiune.

(Urmare și fine.)

Apĕrătorulŭ **Coriolanŭ Brediceanu** îșĭ începe apĕrarea sa provocându-se asemenea la istoriă. In 1848 Românii plinĭ de însuflețire au anunțatŭ împreună cu Maghiarii principiile libertății și ale egalității, pentru-că atuncĭ în Maghiarime încă nu era deșteptată consciința națională. Pe timpulŭ subjugărei înse, Românulŭ cu Maghiarulŭ la olaltă îșĭ plângeau amarulŭ pentru perderea libertățiĭ lorŭ. In fine la a. 1861 s'a pusŭ în prospectŭ reabilitarea constituției, și atuncĭ filosofulŭ patriei Franciscŭ Deak a disŭ în rescriptulŭ adresatŭ regelui din partea dietei, că naționalitatea și confesiunea sĕ nu facă deosebire între omŭ și omŭ. Acésta a fostŭ una dintre programele fundamentale ale vieței constituționale și din acésta a purcesŭ scriitorulŭ articulilorŭ, când pretinde pe séma Românilorŭ astfelŭ de dreptŭrĭ, carĭ și altorŭ naționalitățĭ li-s'au datŭ. Arată apoi, că articululŭ nu este îndreptatŭ contra națiunei maghiare, ci în contra guvernului maghiarŭ, de órece acesta jócă o rea politică de naționalitate. Guvernŭ și națiune înse nu se póte identifica. In fine află cu uimire, că procuratura a intentatŭ procesŭ de pressă pentru amêndoi articulii, măcar că curtea cu jurațĭ din Aradŭ n'a condamnatŭ pe acusatŭ pentru alŭ doilea articulŭ și acésta parte a verdictului este încă valabilă. Mai accentuéză, că articulii suntŭ scrișĭ în limba germană și astfelŭ n'au putută sĕ agiteze pe Românĭ, și de faptŭ nicĭ nu s'au arătatŭ urmele agitațiunei.

Gozsdu Elek, subprocurorulŭ, în rĕspunsulŭ sĕu respinge provocarea la lupta pentru libertate din 1848; apĕrătorulŭ citéză amintirea unorŭ dile sângeróse, când Românii au aprinsŭ, au omorîtŭ, au sfășiatŭ în bucățĭ copii, au desonoratŭ femei. Provocarea la aceste dile nu póte fi în folosulŭ acusatului. Nicĭ de efectŭ n'a fostŭ lipsitŭ articululŭ, celŭ puținŭ în urma scrierei lui și probabilŭ sub influința lui s'a comisŭ vĕtămarea stindardului din Beiușŭ și rugăciunea preotului valahŭ Petrescu pentru învin-

gerea armelorŭ rusescĭ. Dér orĭ a avutŭ efectŭ, orĭ nu, agitaţiunea este evidentă şi merită pedépsă. Aserţiunea apĕrătorului, că verdictulŭ achitatorŭ, adusŭ de judecătoria de pressă din Aradŭ cu privire la articululŭ alŭ 2-lea, este valabilŭ, acéstă aserţiune nu póte fi primită, pentru-că Curia nu a anulatŭ o parte a sentinţei, ci întréga procedere.

Székacs Ferencz, preşedintele, după o scurtă consultare a tribunalului, declară, că tribunalulŭ nu dă atenţiune expectorărilorŭ apĕrătorului. După acésta preşedintele expune obiectivŭ cuprinsulŭ acusei şi a apĕrărei, după care juraţii s'au retrasŭ pentru aducerea sentinţei.

Verdictulŭ juraţilorŭ, anunţatŭ de preşedintele Hindy Kalman după o consultare de o jumĕtate de oră, declară vinovatŭ pe acusatulŭ Stefanŭ Albu cu 7 voturĭ contra 5 pentru articululŭ „Situaţiunea Românilorŭ în Ungaria“, făcêndu-se prin publicarea acestuia vinovatŭ de delictulŭ de agitare contra unei naţionalităţĭ. In articululŭ „Biserica greco-orientală în Ungaria şi Transilvania“ 8 juraţĭ n'au aflatŭ agitare, ér 4 da.

Pe basa acestui verdictŭ alŭ juraţilorŭ, judecătoria de pressă *a condamnatŭ pe Stefanŭ Albu la 3 lunĭ închisóre de statŭ şi 300 fl. amendă, precum şi la purtarea speselorŭ de procesŭ* (socotite în 116 fl. 4 cr.) Imprejurarea, că articulii incriminaţĭ au apărutŭ în limba germană, judecătoria de pressă a considerat'o ca împrejurare atenuantă. Condamnatulŭ n'a insinuatŭ recursŭ şi astfeliu imediatŭ fŭ predatŭ procuraturei r., care-lŭ şi trimisă la închisórea din Vaţŭ.

Aşa-déră judecătoria de pressă din Budapesta l'a condamnatŭ pe d-lŭ St. Albu cu 9 lunĭ închisóre de statŭ şi 200 fl. amendă mai puţinŭ, decum l'a condamnatŭ judecătoria de pressă din Aradŭ. Causa, ḑice „Egyetértés“, zace în împrejurarea, că în capitală pe astfeliu de agitatorĭ mĕrunţei nu-i ţinŭ a fi aşa de periculoşĭ, precum îi ţinŭ în părţile de unde suntŭ ei şi astfeliu şi faţă de pertractare s'a manifestatŭ o interesare multŭ mai mică, de cum s'a manifestatŭ faţă cu pertractarea din Aradŭ. Numai ca vre-o 20 de Românĭ, continuă „E—s“, au luatŭ parte la pertractare şi aceştia au compătimitŭ cu sinceritate pe Albu, când l'au vĕḑutŭ că-lŭ pornescŭ pe calea Vaţului.

SCIRILE ḐILEI.

Din Viena ne sosesce trista scire despre mórtea secretarului ministerialŭ c. r. Dr. *Vasilie Grigoroviţa.* Cine dintre cei ce au studiatŭ în Viena n'au cunoscutŭ pe acestŭ zelosŭ naţionalistŭ românŭ şi bunŭ patriotŭ bucovinénŭ? Grigoroviţa a fostŭ în totdéuna unŭ adevĕratŭ amicŭ şi sprijinitorŭ alŭ tinerimei române. Neuitată va rĕmâné memoria lui în mijloculŭ acelora, carĭ pentru zelulŭ sĕu naţionalŭ l'au întêmpinatŭ întotdéuna cu stimă şi cu simpatiă!

***

La scólele industriale întreţinute de Universitatea săséscă au fostŭ înscrişĭ în anulŭ şcolarŭ 1887/88 cu totulŭ 1775 scolarĭ şi anume: în Sibiiu 47 românĭ, 288 germanĭ, 88 ungurĭ; în Braşovŭ 146 românĭ, 266 germanĭ, 109 ungurĭ; în Sighişóra 2 românĭ, 185 germanĭ, 30 ungurĭ, 1 israelitŭ; în Bistriţa 23 românĭ, 85 germanĭ, 43 ungurĭ; în Mediaşŭ 4 românĭ, 122 germanĭ, 11 ungurĭ, 7 israeliţĭ; în Orăştie 22 românĭ, 27 germanĭ, 42 ungurĭ, 1 cehŭ; în Sebeşŭ 12 românĭ, 65 germanĭ, 8 ungurĭ, 1 israelitŭ; în Cohalmŭ 3 românĭ, 53 germanĭ, 7 ungurĭ; în Agnita 2 românĭ, 82 germanĭ, 3 ungurĭ; cu totulŭ 261 românĭ, 1163 germanĭ, 341 ungurĭ, 9 israeliţĭ, 1 cehŭ. La şcólele de agricultură au fostŭ înscrişĭ: în Mediaşŭ 18 elevĭ, în Bistriţa 11, în Feldióră 11, cu totulŭ 40, între carĭ 39 germanĭ şi 1 românŭ, anume la cea din Bistriţa. Ar fi cu cale, ca şi în şcólele de agricultură sĕ fiă mai mulţĭ elevĭ românĭ.

***

Preotulŭ catolicŭ din Antalfalva, omŭ de 64 de anĭ, slovacŭ de naţionalitate, fusese condamnatŭ, precum amŭ spusŭ la timpulŭ sĕu, la închisóre de statŭ sub pretextŭ de „agitaţiunĭ“ panslaviste şi antisemite. Acum preotulŭ se află deja î arestulŭ din Vaţŭ, unde a intratŭ la 15 Noemvre.

Incă o dovadă de libertate unguréscă!

***

In *Teresiopole* a luatŭ *bóla egiptenă de ochĭ* (trachoma) astfelŭ de dimensiunĭ, încâtŭ magistratulŭ a pusŭ sĕ fiă visitatŭ de medicŭ fiecare locuitorŭ. Celŭ care e aflatŭ, că sufere de ochĭ, trebue sĕ între în spitalŭ. Numai celorŭ carĭ au mijlóce le e permisŭ a fi căutaţĭ acasă.

***

Toţi economii, carĭ voescŭ *a cultiva sfecle*, facŭ bine décă se înscriu în listele ce suntŭ depuse pentru Braşovŭ, Stupinĭ şi Dêrste în prăvălia firmei Fridericŭ Czell şi fii, strada Vămii Nr. 7, ér pentru comunele Ţĕrei Bârsei în respectivele oficii comunale. Din causa urgenţei lucrului, înscrierile vorŭ trebui sĕ se termine în curêndŭ. E vorba de a se contracta furnisărĭ de sfecle pentru o fabrică de zacharŭ ce se va înfiinţa aci. Economii românĭ sĕ nu neglige a se înscrie.

***

Inmormêntarea contesei *Dora d'Istria* născută princesa Elena *Ghica* s'a făcutŭ la 20 Noemvre n. în Florenţa. După ultima ei voinţă, cadavrulŭ i-a fostŭ arsŭ şi cenuşa ei adăpostită în crematoriulŭ Trespiano. La ardere au asistatŭ şi consulii Rusiei şi Greciei, precum şi o deputaţiune a consiliului comunalŭ din Florenţa. Inainte de ardere i s'a deschisŭ testamentulŭ, prin care proprietăţile ei din Florenţa s'au lăsatŭ oraşului Bucurescĭ, ér vila ei din Florenţa institutului de surdo-muţĭ din acestŭ oraşŭ.

***

Sâmbătă au sositŭ în Sibiiu *reserviştii* batalionului din regimentulŭ 31 de infanteriă, care e staţionatŭ în Bosnia. Intrarea lorŭ în oraşŭ a surprinsŭ, de órece pe capŭ purtau fesurĭ roşii şi în cursulŭ ḑilei oraşulŭ, cutrieratŭ de soldaţĭ cu fesurĭ, avea unŭ coloritŭ orientalŭ.

***

In ultimulŭ numĕrŭ alŭ ḑiarului „Zastava“ se află o traducere a „*Cocónei Nastasica*“ de Const. Negruzzi, făcută de publicistulŭ sêsbŭ Ivanŭ Ivanicĭ. Sub titlulŭ „*Lepe Tupjinke*“ (prietinie frumóse) a apătutŭ în *Belgradŭ* o colecţiune de poesii lirice, în care se află traduse mai multe poesii de ale autorilorŭ românĭ ca: Alexandri, Bolintinénu, Negruzzi etc. Traducĕtorulŭ e d. M. Ivanovicĭ.

***

D-lŭ *Alphonse Daudet*, cunoscutulŭ scriitorŭ francesŭ, va sosi în Bucurescĭ la 25 Noemvre st. v.

***

Ministervlŭ românŭ de rĕsboiu a trimisŭ doi oficerĭ la Magdeburg, pentru ca sĕ priméscă materialulŭ pentru cupolele dela fortificaţiile Bucurescilorŭ.

***

Foile din Cluşiu au primitŭ din Braşovŭ următórea scire telegrafică: De câteva ḑile se transpórtă nentreruptŭ tunurĭ Krupp prin Braşovŭ în România.

***

D-şóra *Elena Popovicĭ*, scrie „Românulŭ“, elevă a conservatorului din Parisŭ, este recomandată în urma concursului depusŭ, la bursa de canto pentru străinătate. D sa cere, şi juriulŭ a acordatŭ, ca sĕ-şĭ continue studiele la Parisŭ, ér nu la Lipsca, cum figura în publicaţiunea ministerială.

Cestiunea maghiarisării în dieta ungurescă.

Cu privire la desbaterile din dieta unguréscă, ce au fostŭ atinse în articululŭ de erĭ, aducemŭ următórele amĕrunte:

Deputatulŭ *Steinacker*: (S'aḑimŭ! S'auḑimŭ!) Caută sĕ mĕ provocŭ la o vorbire, pe care nu o potŭ lăsa fără observare şi care arată, cĕ în decursulŭ discuţiei generale — fire-ar despre orĭ şi ce vorba — noi putemŭ sĕ ne estindemŭ asupra orĭcărui obiectŭ. D-lŭ deputatŭ Busbach adecă — după ce a datŭ de unele contraḑicerĭ cu privire la espresiunile sale anteriόre, prin carĭ şĭ-a amuţitŭ celel'alte declaraţiunĭ ale sale — a atinsŭ o astfeliu de córdă, care arată învingerea inimei asupra judecăţii politice şi asupra spiritului de dreptate alŭ legislatorilorŭ. Prea stimabilulŭ domnŭ ministru-preşedinte, séu orĭ care altulŭ, sĕ nu ne învinovăţéscă aşadéră pe noi cu aceea, că amestecămŭ în discuţiă cestiunea de naţionalitate cu orĭ-ce ocasiune şi că neîncetatŭ venimŭ înainte cu gravamine de feliulŭ acesta, căcĭ în astă privinţă de pe banca guvernului a venitŭ sunetulŭ, la care urmeză acum resunetulŭ.

Resunetulŭ va fi scurtŭ şi eu sperŭ, că acestuia tocmai aşa i se va da ascultare, precum s'a datŭ ascultare declaraţiunei d-lui deputatŭ Busbach (S'auḑimŭ! S'auḑimŭ!)

Deşi onorabilulŭ meu colegŭ Meltzl a doveditŭ mare abnegaţiune de sine atuncĭ, când — pe lângă tóte pagubele cele marĭ, ce lĭ-se pricinuescŭ chiar locuitorilorŭ de pe pămêntulŭ regiu prin proiectele de legĭ (mai alesŭ celŭ privitorŭ la regalii) ce stau înaintea nóstră — şĭ-a espusŭ vederile sale asupra proiectului de lege din punctŭ de vedere cu totulŭ generalŭ, din punctŭ de vedere alŭ statului peste totŭ; contrarŭ cu acesta însĕ, d lŭ deputatŭ Busbach vorbesce despre capitală şi despre importanţa oraşelorŭ, în privinţa cărora s'au făcutŭ în decursulŭ discuţiunei numeróse aprobărĭ; elŭ judecă chiămarea oraşelorŭ anume şi mai cu deosebire din punctulŭ de vedere alŭ rassei şi ḑice, că *prima chiămare a Ungariei este maghiarisarea* şi că la acestŭ scopŭ se póte şi trebue sĕ se ajungă prin mijlocirea oraşelorŭ. (Adevĕratŭ! Aşa este! în drépta).

Onorabilulŭ domnŭ deputatŭ constată mai departe — şi pe acésta pune mare pondŭ — că de când s'a înauguratŭ în oraşe opera maghiarisării prin asilurĭ de copii, prin scólele de statŭ şi prin scólele elementare, maghiarimea se estinde în tótă ţera şi se bucură, că maghiarisarea a devenitŭ chiămarea elementului cetăţenescŭ şi că capitala Ungariei în decursŭ de douĕ-ḑecĭ de anĭ a dăruitŭ patriei o avere de o jumĕtate milionŭ. (Vivate în drépta. — Sub averea de o jumĕtate milionŭ se 'nţelege o jumĕtate milionŭ de Ungurĭ, ca şi cum locuitorii Budapestei ar fi Ungurĭ).

Ceea ce însĕ unulŭ câştigă, altulŭ în cele mai multe casurĭ perde şi deşi unulŭ se bucură de câştigŭ, e naturalŭ că celălaltŭ simţesce paguba.

Eu datorescŭ mare mulţumită d-lui deputatŭ Busbach pentru marea-i sinceritate arătată la loculŭ acesta, căcĭ acum am unŭ martorŭ classicŭ, care a doveditŭ dreptatea numeróselorŭ nóstre strigăte, care a constatatŭ faptulŭ, pentru care noi ne plângemŭ atâtŭ de desŭ. (Mişcare în drépta şi în stênga). A spus adecă d-lŭ deputatŭ. că în adevĕrŭ aicĭ se practică patriotica măestriă a maghiarisărei în mare mĕsură, cu marĭ sforţărĭ şi cu mare succesŭ. (Mişcare şi furtunóse aprobărĭ generale).

Décă cei carĭ şedŭ pe banca acésta ḑicŭ, că statulŭ nu mĕsură cu mĕsură egală tuturorŭ fiilorŭ acestei ţĕrĭ, atuncĭ pentru ce ne provocămŭ la legile, la instituţiunile nóstre liberale şi la legea de naţionalitate, din care celŭ puţinŭ 9 din 10 părţĭ nu suntŭ altceva, decâtŭ o graţiă scrisă pe hârtiă. (Mare sgomotŭ şi mişcare în drépta şi în stânga). D-nulŭ deputatŭ Busbach a formulatŭ teoria acelei praxe, pe care noi de multŭ o simţimŭ şi contra căreia de multŭ ne plângemŭ. Din declaraţiunile lui s'a constatatŭ aşadéră, că acéstă egalitate de drept, dela care o parte din locuitorii ţĕrii, — anume partea cea mai mare, precum însuşĭ a recunoscutŭ — nu vrea sĕ abḑică nicĭodată, în anumită direcţiune şi celŭ puţinŭ în anumită privinţă nu esistă. (Intreruperĭ în drépta şi stênga: Nu-i aşa! Mare mişcare).

Nu esistă omŭ cuminte şi deşteptŭ, care sĕ nu recunóscă îndreptăţirea şi prerogativele limbei statului, cu tóte astea însĕ, cetăţenii nemaghiarĭ ai ţĕrei cu dreptŭ cuvêntŭ pretindŭ egalitatea de dreptŭ în privinţa şi în direcţiunea liberei cultivărĭ a naţionalităţii lorŭ. (Strigărĭ în drépta şi stânga extremă: Potŭ s'o facă acésta! O voce: Acestŭ dreptŭ îlŭ au în abundanţă!) şi prin o emulaţiune pacĭnică sĕ se pótă desvolta paralelŭ cu acei cetăţenĭ ai patriei, a cărora limbă maternă este totodată şi limba statului. (Mişcare în drépta şi stânga). Aşa-déră Petru Busbach a arătatŭ în modŭ fórte evidentŭ înaintea lumei întregĭ, câtŭ de multŭ domineză politica de rassă tocmai la aceia, carĭ pururea facŭ mai mare gură cu ideea de statŭ. (Intreruperĭ în drépta: Fórte corectŭ!)

(Va urma.)

Causa parochielorŭ mixte române-sêrbe.

Aradŭ, 12/24 nov. 1888.

(Urmare).

Motive:

Articululŭ de lege IX. din 1868 lĭ-a recunoscutŭ credincioşilorŭ românĭ şi sêrbĭ, de religiunea greco-orientală, carĭ vieţuescŭ în comuniune prin comunităţile lorŭ bisericescĭ, lĭ-a recunoscutŭ acelŭ dreptŭ, sĕ se pótă despărţi unii de alţii pe basa naţionalităţii; şi după arangiarea relaţiunilorŭ comune ce privescŭ biserica şi averea, sĕ pótă fiă-care forma în sinulŭ propriei sale provincii bisericescĭ (mitropoliă) comună separată bisericéscă română séu sêrbă. Validitarea acelui dreptŭ intenţiuneză şi procesulŭ de faţă, şi de aceea actorii românĭ şi acusaţii sêrbĭ, încă în acéstă sentinţă, trebuiră anumiţĭ ca persóne juridice separate, unii se anumescŭ comună bisericéscă română gr. or., alţii comună bisericéscă sêrbă gr. or. — fără privire la aceea, cumcă în faptă şi în formă, dênşii numai după acésta vorŭ compune separate comunităţĭ bisericescĭ, şi fără privire la aceea, că casualminte dênşii se potŭ alătura, ca parochiă filială, la altă comună bisericéscă română séu sêrbă, ceea ce — décă ar întreveni — nu va schimba întru nimicŭ acele relaţiunĭ, privitóre la biserică şi la avere, ce suntŭ stabilite prin sentinţa de faţă.

După premiterea acestora şi faţă cu pretensiunile reciproce ale părţilorŭ litigante pentru împărţirea averii bisericescĭ, a trebuitŭ mai întêiu sĕ judecămŭ cumcă ce vine sub împărţire, după carĭ modalităţĭ sĕ se efeptuéscă împărţirea, şi desclinitŭ cumcă care sĕ fiă proporţiunea séu cheia la împărţire?

Precum mărturisesce protocolulŭ O. a. compusŭ în Chinesŭ la 8 Octomvre 1872, locuitorii, atâtŭ acusatorii românĭ câtŭ şi acusaţii sêrbĭ, au recunoscutŭ cumcă întrégă averea bisericéscă şi scolară din Chinesŭ este proprietate şi posesiune comună, fiindŭ de faţă la acéstă recunóscere comisiunile delegaţionalĭ congresualĭ, cea română şi cea sêrbă, şi preotulŭ ca organŭ alŭ municipiului, dechiarândŭ totŭ atuncĭ atâtŭ Românii câtŭ şi Sêrbii, cumcă nicĭ unei partide nu compete nicĭ unŭ dreptŭ eschisivŭ. Numai cărţile bisericescĭ în limba slavă le-au dechiaratŭ amêndouĕ părţile, sub decursulŭ procesului, de proprietate eschisivă a Sêrbilorŭ, şi s'au învoitŭ amêndouĕ părţile întru aceea, ca aceste cărţĭ sĕ se predea comunei bisericescĭ sêrbe fără împărţire. Er cu privinţă la lustrulŭ, însemnatŭ la posiţiunea 11. din conscrierea N. a. judecătoria primă a respinsŭ pe acusata comună bisericéscă, carea forma pretensiune de proprietate eschisivă, şi în contra acestei respingerĭ dênsa n'a rădicatŭ apelaţiune. Prin urmare, cu esceptiunea cărţilorŭ în limba slavă, vine sub împărţire întréga avere

bisericéscă și școlară, carea este înșirată bine sub II. în partea dispositivă a sentinței dela judecătoria primă.

Cu privire la modalitățile împărțirii și la proporțiune séu cheiă, învoirea generală A. a. (Vereinbarung) stabilită de delegațiunea congreselorŭ, a celui sêrbŭ și românŭ, la 1871. în casulŭ presinte nu s'a pututŭ primi și accepta necondiționatŭ ca cinosură și ca regulă obligatóre. Pentru-că din textulŭ și din spiritulŭ aceleia invederéză apriatŭ, cumcă delegațiunea congreselorŭ a voitŭ s'o dee numai de instructiune și de îndrumare pentru comisiunile esmise a conduce și a efeptui procedura de împacațiune, și cumcă în acea învoirea doritŭ sĕ esprime numai principiele conducĕtóre, pe a cărora basă poftia sĕ se efeptuéscă împacațiunea în comunele mixte române-sêrbe, dér totodată numita delegațiune a dechiaratŭ espresŭ în punctulŭ XVIII. din „Vereinbarung“, că în casulŭ décă nu ar succede împacațiunea ce se va încerca în comunele mixte, despărțirea se va intenta pre calea legală procesuală. Prin acésta, însășĭ delegațiunea congresuală s'a enunciatŭ, că cei, carĭ nu suntŭ aplicațĭ sĕ pășéscă la împacațiune pre basa principielorŭ din „Vereinbarung“, aceia potŭ sĕ-șĭ validiteze pretensiunile lorŭ, la drepturĭ și la avere, pre calea judiciară. De altmintrelea, acéstă cale le este asigurată părțilorŭ interesate și în § 8. art. IX. din 1868. astfeliu, încâtŭ numita delegațiune nu lĭ-a pututŭ micșora drepturile ce le aveau în astă privință, dér nicĭ n'a voitŭ sĕ le micșoreze, că de cumva principiele statorite de dênsa le credea obligatóre necondiționatŭ pentru fiecine, atuncĭ de sigurŭ nu îndruma la calea procesului zadarnicŭ pre aceia, carĭ nu suntŭ aplicațĭ a face împacațiune pre basa acelorŭ principii. — Cu tóte acestea, nu se eschide, ca judele sĕ nu pótă accepta și aplica principiele cuprinse în învoirea A. a. atuncĭ și acolo, unde le află corĕspundĕtóre cu dreptulŭ, cu dreptatea și cu postulatele echitățeĭ.

Astfelŭ forulŭ acesta alŭ treilea, în privire la averea bisericei, a socotitŭ de acceptabilŭ, ca edificiulŭ bisericei, fundulŭ bisericei și apartamentele bisericei (cu escepțiunea cărțilorŭ liturgice în limba slavă) sĕ le țină sie-șĭ, neîmpărțite și în natură, comuna bisericéscă acusatóre română, ér valórea de estimațiune a obiectelorŭ acelora, s'o plătéscă în banĭ la comuna bisericéscă acusată sêrbă, luându-se de proporțiune numĕrulŭ sufletelorŭ. Comuna bisericéscă acusată încă s'a învoitŭ în aceea, ca edificiulŭ bisericescŭ și apartamentele bisericescĭ sĕ se predea în natură, directŭ, parte comunei bisericescĭ române, însĕ suma de rĕscumpărare după obiectele înșirate o pretinde, nu în proporțiune la numĕrulŭ sufletelorŭ, fără în proporțiune egală, adecă pretinde jumĕtate din prețulŭ de estimațiune, și în acésta proporțiune doresce ca și din fundulŭ bisericei sĕ i se predea jumĕtate în natură.

(Va urma).

Literatură.

Cuvêntărĭ funebralĭ și iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte întocmite de *Ioanŭ Papiu*, au eșitŭ de sub tiparŭ în proprietatea și editura *„Cancelariei Negruțŭ“* din Gherla — Sz.-ujvár — și se póte procura de acolo cu 2 fl. esemplarulŭ. Acestŭ volumŭ de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntărĭ acomodate pentru orĭce casurĭ ordinare de mórte, 4 pentru casurĭ ordinare de mórte întêmplate în timpurĭ diferite ale anului, 10 la casurĭ ordinare însĕ mai speciale de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilorŭ bĕtrânĭ, 5 la înmormêntarea pruncilorŭ, tinerilorŭ și junilorŭ, 9 la casurĭ de mórte speciale; apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciunĭ precedate de o întroducere generală în iertăciunĭ, și anume: 1) Iertăciunile bărbatului dela muiere, 2) ale muierei dela bărbatŭ, 3) ale părintelui dela fii, 4) ale mamei dela fii, 5) ale fiilorŭ dela părințĭ, 6) ale fratelui séu surorei dela frațĭ și surorĭ, 7) ale nepoților dela moșĭ, móșe, bunĭ, bune, străbunĭ, străbune, 8) ale nepoților dela unchĭ și mătușe, 9) dela nemurĭ și consângenĭ mai depărtațĭ, 10) dela consoțĭ de aceeașĭ ocupațiune, 11) dela binefăcĕtorĭ, amicĭ, cunoscuțĭ și dela toțĭ creștinii adunațĭ.

Recomandăm Clerului românŭ acestŭ bogatŭ volumŭ de cuvêntărĭ funebrale și iertăciunĭ lucrate amĕsuratŭ tuturorŭ cerințelorŭ preoțimei fungente la casurĭ funebrale.

Congresulŭ de tuberculose.

Raportulŭ d-lui Dr. Z. Petrescu asupra lucrărilorŭ ânteiului congres pentru studiulŭ tuberculosei, ținută la Parisŭ dela 25—31 Iulie 1888.

(Urmare.)

IV. Modulŭ de transmitere a tuberculosei dela omŭ la animale.

Dela omŭ la animale, tuberculosa se póte transmite mai cu sémă prin calea digestivă (prin înghiterea sputei séu a orĭ-cărui altŭ produsŭ tuberculosŭ). Deși Strauss și Würtz au constatatŭ o resistență mare din partea tutunului digestivŭ, la infecțiunea prin spută tuberculosă, totușĭ acéstă resistență nu este absolută. S'au relatatŭ congresului fapte prin carĭ se constată, în modŭ evidentŭ, introducerea baccilului lui Koch în organismulŭ animalelorŭ prin calea digestivă, în urma înghițiturei sputei tuberculoșilorŭ. Acésta s'a observatŭ mai cu sémă la pasĕrile de curte. Asemenea se potŭ tuberculisa și alte animale prin produse de proveninţă dela individii atinșĭ de o tuberculosă, precum dovedescŭ experiențele lui Chauceau, Klebs, Toussaint și alții.

V. Transmisiunea tuberculosei prin apa de bĕutŭ.

Baccilulŭ lui Koch se póte transmite și prin apa de bĕutŭ contaminată. Din esperiențele lui Strauss, Würtz, Galtier și Cadeac, comunicate congresului, reese că baccilulŭ tuberculosei trăesce multŭ timpŭ în apă și că apa este unŭ vehiculŭ din cele mai energice pentru transmiterea acestui baccilŭ la omŭ séu la animale. Galtier și Cadeac au ținutŭ fragmente de organe tuberculose, mai ânteiu în apă nencetatŭ preînoită și apoi în apă stătută într'unŭ vasŭ. Apa stătătóre a datŭ inoculațiunĭ positive, chiar o sută de dile după începutulŭ experienței; ér apa curgĕtóre chiar după o lună și jumĕtate, dela începutulŭ experienței.

Chantemesse și Widal au luatŭ probe de apă din Sena, în tuburĭ. Parte din aceste tuburĭ au fostŭ sterilisate, apoi sĕmĕnate cu culturĭ de tuberculosă; ér parte nesterilisate și sĕmĕnate îndată după luare. O jumĕtate din tuburile din fie-care grupă a fostŭ conservată în ghețăriă, la o temperatură de 8^0—12^0, cealaltă jumĕtate a fostŭ menținută la temperatura camerei dela 15^0—20^0. La fiecare 8 dile ei luau puțină apă din tuburile conservate la temperatura moderată, și le sĕmĕnau în flacónele lui Pasteur, pline cu bulionŭ glicerinatŭ, după metoda lui Nacord și Roux; apoi aceste flacóne se puneau în etuvă. După 20 de dile séu după o lună inoculau, în peritoniulŭ unui purcelŭ de India, câte unŭ centimetru cubŭ de apă din fiă-care din tuburile carĭ erau sĕmĕnate directe, fără o sterilisațiune prealabilă. Astfelŭ au constatatŭ, că germenii tuberculosei au trăitŭ 50 de dile în apa sterilisată și ținută la o temperatură între 8^0—12^0, și 60 de dile în apa sterilisată și ținută la o temperatură de 15^0—18^0.

Semnele unui diagnosticŭ precoce alŭ tuberculosei la omŭ și la animale.

Tuberculósa fiindŭ o bólă contagiósă, diagnosticulŭ ei precoces te de cea mai mare importanță pentru igiena și salubritatea publică. Afară de cheltuelĭ marĭ, la carĭ expunemŭ familia séu administrația publică când semnalămŭ unŭ ftisicŭ în sînulŭ lorŭ, apoi este sciutŭ, că cu câtŭafecțiunea este mai recentă, abia începĕtóre, cu atâtŭ mĕsurile profilactice și curative suntŭ mai aficace.

Tuberculósa începĕtóre, localisată într'unŭ viscerŭ séu organŭ óre-care și diagnosticată imediatŭ, póte fi oprită în mersulŭ ei progresivŭ în evoluțiunea ei infecțiósă, de aceea, cestiunea diagnosticului precoce alŭ tuberculosei la omŭ și la animale a fostŭ multŭ desbătută în congresŭ, și nu trebue sĕ credemŭ că este lesne de resolvatŭ.

S'au indicatŭ mai multe semne séu simptome, carĭ arŭ puté sĕ ne dea cheia unui diagnosticŭ precisŭ, sigurŭ, precum este perimetrulŭ toracicŭ mai josŭ de 72 cm. și indiciulŭ spațiului intermamelonarŭ mai josŭ de 17—18 centimetri, febra tuberculósă cu unŭ începutŭ fórte bruscŭ și apoi staționară și persistentă, dér tóte acestea n'a pututŭ fi recunoscute ca simptome patognomice ale tuberculósei începĕtóre, la omŭ.

La ceea ce concernă animalele, Nocard, Arloling și Trasbot au declaratŭ că medicina veterinară n'are încă nicĭ unŭ semnŭ patognomicŭ, care sĕ indice o tuberculisațiă începĕtóre. De multe orĭ, dicu ei, avemŭ animale fórte grase, de o sănĕtate aparentă, perfectă, și cu tóte acestea la tăiere se găsescŭ tuberculóse. Astfelŭ cu simptomele cunoscute pănă astă-dĭ în parologiă, ne aflămŭ în imposibilitate de a afirma, în modŭ precisŭ, că cutare individŭ din rassa bovină se află tuberculisatŭ. Suntŭ abia câțĭ-va anĭ, a disŭ Trasbot, când premiulŭ de onóre s'a datŭ chiar unui bou tuberculosŭ.

Nu ne rĕmâne dér decâtŭ examenulŭ microscopicŭ și colorantŭ alŭ bacilului Koch, care este adevĕrata causă a tuberculósei, dér toțĭ scimŭ, câtă greutatea întêmpinămŭ de a poseda în laboratoriu pentru cercetărĭ chimice anatomo-patologice. Apoi nu toțĭ medicii de spitale, de județe, séu de orașe potŭ face nisce asemenea cercetărĭ microbiologice.

Medicii practicanțĭ au trebuință de unŭ mijlocŭ mai expeditivŭ și mai sigurŭ. De aceea congresulŭ, basatŭ pe faptele experimentale și clinice ale lui Verneuil, Arloing, Nocard și Daremberg, a recunoscutŭ ca elementŭ de diagnostică sigurŭ alŭ tuberculosei, inoculațiunea pe animale. Prin acestŭ mijlocŭ, Verneuil dice, că se asigură mai în totd'a-una despre natura lesiunilorŭ diferitelorŭ sisteme organice, înainte de a proceda la unŭ tratamentŭ chirurgicalŭ, radicalŭ. Iată și modulŭ cum procedéză în tóte aceste casurĭ: Incarcă pipeta lui Pasteur cu productulŭ dela individulŭ suspectŭ și o întroduce în cavitatea peritonială a animalului supusŭ experienței. Pentru acestŭ scopŭ, alege de preferință purcelulŭ de India, care, deja a decea di dela inoculațiune, începe sĕ aibă tuberculose în splină și mai târdiu chiar în plumânĭ. Splina este celŭ dintâiu organŭ, care se tuberculéză prin acéstă metodă de inoculațiune.

Prin metoda ipodermică sprijinită de Nocard, inoculațiunea, deși mai sigură și mai ofensivă pentru animalulŭ supusŭ experienței, dă o tuberculisațiă multŭ mai lentă, mai târdiă.

Cu tóte acestea, esistă de multe-orĭ casurĭ de tuberculósă, carĭ nu dau nicĭ o expectorațiune séu unŭ altŭ produsŭ de secrețiune, în care sĕ putemŭ găsi bacilulŭ specificŭ; séu cu care sĕ putemŭ sĕ practicămŭ o inoculațiune experimentală.

Există tuberculóse ganglionare incapsulate, tuberculose intestinale și mamite tuberculóse carĭ rĕmânŭ staționare localisate în timpŭ prelungitŭ și nu permitŭ decâtŭ pré târdiu rĕspândirea bacilului în sânge séu organimsŭ, séu în afară de organismŭ, atuncĭ când deja totŭ organismulŭ este infectatŭ. In tóte aceste casurĭ nu rĕmâne decâtŭ sĕ așteptămŭ pănă la dobândirea unui produsŭ organicŭ óre-care, pe care supunêndu-lŭ probelorŭ prin examenulŭ microscopicŭ séu prin inoculațiune, și găsindŭ într'ênsulŭ bacilulŭ specificŭ, sĕ afirmămŭ în modŭ categoricŭ, că avemŭ a face cu casurĭ de tuberculósă baccilară.

(Va urma.)

Cununiă. D-lŭ *Niculae Navrea și D-șóra Maria Grindu* șĭ-au serbatŭ Duminecă în 12 Noemvre cununia în biserica Sf. Nicolae din locŭ. — D-lŭ *Iuliu Crainicŭ* teologŭ, din Urișiulŭ de josŭ, și D-șóra *Victoria Laslo* din Sângeorgiulŭ de Murĕșŭ, șĭ-au serbatŭ cununia la 22 Noemvre n. în biserica gr.-cat. din Sângeorzŭ. — Adresămŭ felicitările nóstre ambelorŭ părechĭ!

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta.)

Budapesta, 27 Octomvre. In sedința plenară a camerei comerciale și industriale, Wahrmann a propusŭ, ca sĕ'șĭ esprime camera părerea sa de rĕu și desaprobarea pentru atitudinea secretarului ei Steinacker și sĕ pretindă dela acesta, ca sĕ promită în ședință publică solemnelŭ, că în viitorŭ se va abține dela orĭ-ce activitate și aserțiunĭ în scrisŭ orĭ prin graiu, carĭ contradicŭ intențiunilorŭ opiniunei publice și ale camerei. Madary făcù propunerea, ca Steinacker sĕ fiă destituitŭ din postulŭ sĕu de secretarŭ. Propunerea lui Wahrmann s'a primitŭ. Președintele comunicà apoi lui Steinacker, care a fostŭ adusŭ în sala de ședințe, hotărîrea camerei. După acésta Steinacker a declaratŭ, în mijloculŭ unei marĭ tăcerĭ, că recunósce, că a meritatŭ dojana; mai departe declarà, că este unŭ aderentŭ necondiționatŭ alŭ ideii de statŭ ungurescŭ; declarà apoi, că în viitorŭ se va abține dela orĭ-ce activitate și asertiunĭ, care ar puté venì în contradicere cu opiniunea publică și cu intențiunile camereĭ; vrea sĕ evite chiar și aparința, că ar fi întemeiate învinuirile. Cu acésta s'a terminatŭ afacerea.

Chezdi-Oșorheiu, 27 Noemvre. Contele Ioan Nemes a fostŭ alesŭ unanimŭ ca deputatŭ.

Bucurescĭ, 27 Noemvre. (Ședința camerei). Deputatulŭ Blaremberg a propusŭ, între aplause, restituirea porturilorŭ libere Galațĭ și Brăila. Camera a votatŭ urgența.

Bruxella, 27 Noemvre. Guvernulŭ cere unŭ nou creditŭ de 120 milióne pentru scopurĭ de înarmare.

Scirile ce sosescŭ din minele de cărbunĭ suntŭ fórte neliniștitóre. S'au întêmplatŭ bătăi sângeróse între lucrătorĭ și între gendarmeriă. Este temere, că va isbucnì o grevă generală.

Parisŭ, 27 Noemvre. Wilson a luatŭ parte pentru întêia dată, de când cu procesulŭ sĕu, la ședința camerei. Metureur, făcêndŭ alusiune la presența lui Wilson, cerù suspendarea ședinței pentru o óră. Propunerea s'a primitŭ. Wilson a părăsitŭ apoi sala ședințelorŭ însoțitŭ de Andrieux.

NECROLOGŬ.

Olga Grigoroviza născ. *Tomiuk*, plină de durere face cunoscutŭ în numele sĕu și alŭ fiului minorenŭ *Barbu*, perderea prea iubitului soțŭ, respect. Tată

Dr. Vasilie Grigoroviza

secretariu ministerialŭ [c. r. etc.

încetatŭ din viéță la 24/12 Noemvre 1888 în etate de 54 anĭ.

Cortegiulŭ funebralŭ alŭ defunctului va pleca Lunĭ 26/14 la óra 2 p. m. dela domiciliu (I. Schönlaterngasse 5) la biserica g. or. „Sf. Treime“ și de acolo la cimiterulŭ centralŭ.

Viena, 24/12 Noemvre 1888.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 26 Noemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	100.75
Renta de hârtiă 5%	92.10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	144.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	98.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	117.—
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ . . .	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.20
Bonurĭ croato-slavone	104.50

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

No. 10,152—1883. 32M. 3-3

PUBLICAŢIUNE.

Asupra arêndărei dreptului ce se compete comunei orăşenescĭ Braşovŭ în încassarea banilorŭ de stătutŭ şi competinţelorŭ de têrgŭ, se va ţinea spre acest scopŭ *Joi în 6 Decemvrie a. c.* o pertractare scripturistică de oferte. Acestŭ drept se arendézǎ pentru perioda din *1 Ianuarie pănă la 31 Decemvrie 1889.*

Spre acestŭ scopŭ se provócă toţĭ amatorii, ca pănă în *6 Decemvrie a. c. înainte de prândŭ 12 óre*, sĕ-şĭ aştérnă la oficiolatulŭ economicŭ orăşenescŭ ofertele scripturistice şi sigilate, cărora are sĕ se alăture 10% din arênda anuală oferată.

Deschiderea comisionară a ofertelorŭ se va ţinê *la 3 óre după prândŭ a aceleiaşĭ ḑi.*

Ofertulŭ trebue sĕ conţină dechiaraţiunea, cum că oferentului 'i suntŭ cunoscute condiţiunile de oferte şi arêndă şi că se supune lorŭ pe deplinŭ. Totŭ în ofertă are sĕ se amintéscă în cifre şi litere suma de arêndă ce se oferă pe an.

Condiţiunile de oferte şi arênda se potŭ pănă în ḑiua pertractării de oferte examina la oficiolatulŭ orăşenescŭ economicŭ în decursulŭ órelorŭ de oficiu.

Braşovŭ, 20 Noemvrie 1888.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de învĕţătorŭ alŭ II-lea la şcóla confesională gr. cat. din Borgotiha prin acésta se escrie concursŭ.

Emolumentele împreunate cu acestŭ postŭ suntŭ 200 fl. v. a., carĭ se plătescŭ în rate lunare anticipative, 6 orgii de lemne, grădină, pomăriă în estensiune de 6 orgii □ şi cvartirŭ naturalŭ.

Doritorii de a ocupa acestŭ postŭ au a'şĭ subşterne suplicile instruate cu documentele prescrise în lege la subscrisulŭ senatŭ pănă în *8 Decemvrie st. n. a. c.*

Din şedinţa senatului scolasticŭ confesionalŭ ţinută la 25 Noemvrie 1888.

Moisa Popp,
paroch. locului ca preşedinte.

Victorŭ Avramŭ,
193. învĕţatorŭ ca notarŭ.

ad. Nr. 392—1888.
a. f. sc. gc.

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de alŭ II-lea învĕţătorŭ la şcóla gr. cat. din Leşiu se escrie prin acésta concursŭ cu terminulŭ de 16 Decemvrie 1888 st. n.

Emolumentele împreunate cu acestŭ postŭ suntŭ: 150 fl. v. a. de primitŭ în rate lunarĭ anticipative din fondulŭ scolasticŭ gr. cat. a Leşiului, apoi cuartirŭ liberŭ şi lemne de focŭ trebuincióse.

Concurenţii vorŭ avê a documenta etatea lorŭ, serviciulŭ de pănă acum, cualificaţiunea de învĕţătorŭ şi din limba maghiară.

Suplicele se vorŭ înainta pănă la terminulŭ statoritŭ senatului scolasticŭ gr. cat. din Leşiu p. u. Oláh Sztgyörgy.

Dela inspectoratulŭ scolasticŭ districtualŭ gr. cat.

Năsĕudŭ, 17 Noemvre 1888.

Gregoriu Moisilŭ,
Vicarŭ foraneu.

191,3—3

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 10 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 10 minute diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ Nr, 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucurecĭ la Braşovŭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.
Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ